

แนะนำหนังสือ

RAKUJITSUMOYU

เขียนโดย Shiroyama Saburo

สำนักพิมพ์ Shincho Bunko, Tokyo 1986.

โดย อาทร พุ่งธรรมสาร

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาญี่ปุ่น

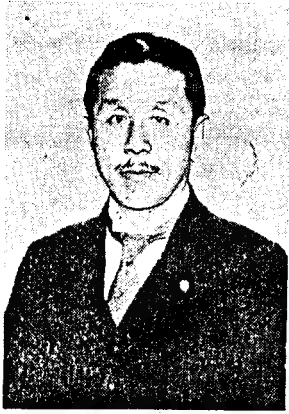
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“อัสดงเรื่องแสง” (Rakujitsumoyu) ที่ประพันธ์โดย ชิโรยามา ซาบุโร เป็นนิยายอิงเหตุการณ์จริงในสมัยใหม่ของญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ถึงปี 1948 โดยมี นายอิโรตะ โคกิ (1878 - 1948) ที่เป็นหนึ่งในเจ็ดอาชญากรสงครามของญี่ปุ่นที่ถูกศาลพิเศษแห่งตะวันออกไกลตัดสินให้แขวนคอและถูกประหารไปเมื่อ 24.20 น. วันที่ 23 เดือนธันวาคม 1948 เป็นตัวเอกของเรื่อง

เรื่องนี้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่มในปีโชวะที่ 49 (1978) เป็นนวนิยายประวัติบุคคลที่ได้รับรางวัลมาอิชิชิ และโยชิทากะ เออิจิ (รางวัลหลังนี้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่โยชิทากะ เออิจิที่ประพันธ์มตะนิยายชื่อ มิยาโมโตะ มุซาชิ) “อัสดงเรื่องแสง” เป็นนวนิยายที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดเล่มหนึ่งของชิโรยามา ซาบุโร

หนังสือเล่มนี้เริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึง ในวันที่ 24 มีคนแอบไปเก็บเศษอิฐของอาชญากรสงคราม 7 คน ที่ถูกประหารในเช้าวันที่ 23 ธันวาคม 1948 7 คน นั้นประกอบด้วย

1. ไดอิฮาระ เกงจิ (พลเอก หัวหน้าหน่วยสืบราชการลับในแมนจู ผู้บัญชาการกองพลที่ 7)
2. อีตางากิ เซจิโร (พลเอก เสนาธิการทหารที่ประจำในประเทศจีน ผู้บัญชาการทหารญี่ปุ่นในเกาหลี)
3. คิมุระ เฮอิทาโร (พลเอก เสนาธิการทหารภาคคันโต ผู้บัญชาการทหารญี่ปุ่นในพม่า)
4. มะทิสึ ฮิวาเนะ (พลเอก ผู้บัญชาการทหารสูงสุดประจำกองทัพญี่ปุ่นในภาคกลางของจีน)
5. ทากะฟุจิ อากิระ (พลตรี เสนาธิการประจำกองทัพญี่ปุ่นในฟิลิปปินส์)
6. โตโจ ฮิเดกิ (พลเอก รัฐมนตรีกระทรวงทหารบก นายกรัฐมนตรี)
7. อิโรตะ โคกิ (รัฐมนตรีกระทรวงการ

広田 弘毅

อิโรตะ โคกิ (1878 - 1948) หนึ่งในเจ็ดอาชญากรญี่ปุ่น
ที่ถูกแขวน

ต่างประเทศ นายกรัฐมนตรี) ซึ่งเป็นพลเรือนเพียง
คนเดียว

อิโรตะ โคกิ ผู้ซึ่งเป็นทูตหลายประเทศ รวมทั้งเคยเป็นทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เมื่อปี 1942 เป็นรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศและเป็นถึง
นายก เป็นคนที่ได้แสดงบทบาทมากมายทางด้านความ
สัมพันธ์ระหว่างประเทศในทศวรรษ 1920 ตราบจน
ถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุคนั้นไม่ใช่บุคคลที่มีสกุล
รฐชาติ เช่น นักการเมืองสำคัญ ๆ ของญี่ปุ่นในช่วง
เดียวกัน เขาเกิดในครอบครัวคนขายหินกรวดที่เป็น
ช่างทอหินและก่อสร้างเล็ก ๆ น้อย ๆ ในจังหวัดฟุกุ-
โอกะ อิโรตะ โคกิ เป็นลูกชายคนโต แต่ที่พ่อแม่ไม่
ได้ให้เป็นผู้รับช่วงงานการต่อจากตนนั้นเพราะเขาเป็น
เด็กเรียนดีมากอีกทั้งลายมือฟู่กันจีนสวยเป็นพิเศษ
ตอนอยู่ชั้นประถมก็มีคนมาไหว้วานให้เขียนเป็นแม่แบบ
เพื่อไปจารึกลงบนป้ายศิลาที่ปักตามหลุมฝังศพ ต่อมา
ถึงขนาดมีโอกาสเขียนป้ายของศาลเจ้าใหญ่ในเมือง
ฟุกุโอกะด้วย ญาติ ๆ ของพ่อแม่จึงแนะนำให้ส่งเสีย
ให้สูง ๆ เพื่อจะได้ทำงานใหญ่ ๆ โต ๆ เพื่อชาติบ้าน
เมือง มองในแง่นี้เขามีได้ทำให้ญาติมิตรต้องพิศห้วงเลย
แต่อาจเป็นเพราะเขาประสบความสำเร็จมากเกินไป

ประจวบกับตลอดเวลาที่เขาทำงานเพื่อชาติบ้านเมืองนั้น
เป็นช่วงที่ญี่ปุ่นกำลังจะเป็นจักรวรรดินิยม ทหาร
ส่วนหนึ่งมีความมั่งคั่งใหญ่ใฝ่สูงจะครองโลกทั้งโลก งาน
การของเขาก็เลยผันเข้าไปกับพี่น้องจักรวรรดินิยม
ญี่ปุ่นและจบลงด้วยการเดินขึ้นบันได 13 ขั้น ไปยัง
แท่นแขวนคอ แม้ว่าเขามีพฤติกรรมที่ต่อต้านสงคราม
ในบางครั้งก็ตาม

อิโรตะ โคกิ มีความคิดตั้งแต่เด็กซึ่งอาจเป็น
สภาพบ้านเมืองและเหตุการณ์ของโลกภายนอกทำให้
เขาคิดเช่นนั้นว่าชะตากรรมของญี่ปุ่นจะเป็นอย่างไรนั้น
อยู่ที่การทูต เขาจึงติดตามเหตุการณ์ของโลกภายนอก
และพฤติกรรมของมหาอำนาจต่าง ๆ ในประเทศจีน
อย่างใกล้ชิด เห็นว่า เป็นแหล่งข้อมูลที่จะทราบแนว
โน้มของการเมืองโลกในสมัยนั้นได้ เมื่อเรียนจบมหา-
วิทยาลัยโตเกียวซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของญี่ปุ่น
แล้วก็มีโอกาสเข้าทำงานในกระทรวงการต่างประเทศ
ตามที่ใฝ่ฝัน และต่อมาถูกส่งไปประจำที่ปักกิ่งในปี
1907 มีโอกาสได้สัมผัสกับกลิ่นไอของการเมืองระดับ
โลกที่นั่น ต่อจากนั้นก็ได้ไปทำงานที่สถานทูตญี่ปุ่นใน
กรุงลอนดอน อยู่ที่นั่นนานถึง 5 ปี อีกหลายปีให้หลัง
ก็ถูกส่งไปประจำที่ฮอลันดา ตอนอยู่ฮอลันดานั้นมี
ข่าวว่า แม่ที่อายุ 80 แล้วล้มป่วยอยากเจอหน้าลูกคน
เก่งก่อนลาจากโลกนี้ไป แต่การรับใช้ชาติกับกตัญญู
ต่อพ่อแม่มีอาจไปด้วยกัน เขาไม่สามารถกลับไป
เยี่ยมบ้านเพียงด้วยเหตุผลที่ว่าแม่ป่วย แม่ที่ทราบข่าว
ลูกมีอาจลางานมาให้เห็นหน้า ก็ทุกข์ร้อนใจไม่เป็นอัน
กินอันนอน ต่อมากก็ไม่ยอมกินแล้วก็ตายจากไป ข่าว
นี้ทำให้เขารู้สึกว่าแม่ตายเพราะเขา ได้แต่โศกเศร้า
แล้วไว้ทุกข์อยู่ต่างแดน ต่อมาเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจใน
ประเทศฮอลันดาและเดินทางมาถึงสถานีแมนจูเรียใน
จีนนั้นเขาก็ต้องพบกับข่าวที่น่าสลดใจที่สุดสำหรับ
หัวอกพ่อแม่คือ ทาดาโอะ ลูกชายคนที่ 2 ได้ฆ่าตัวตาย
เนื่องจากชอบข้ามมหาวิทยาลัยซึ่งเคยพลาดมาแล้วไม่

ได้อีก และจะต้องถูกเกณฑ์เป็นทหาร ต่อมามหาวิทยาลัยได้แจ้งว่าติดสารองก์ต่อเมื่อเขาฆ่าตัวตายไปเรียบร้อยแล้ว ฮีโรตะ โคกิ ที่เพิ่งระงับความโศกเศร้าที่แม่ต้องคว่นตายเพราะเขาต้องมาสะเทือนใจอีกครั้งกับการตายของลูก เมื่อถึงบ้านได้แต่ลูบคลำอัฐิของลูกด้วยน้ำตานองหน้าแล้วกล่าวว่า

“ ทาดาโอะ ลูกพ่อ ทำไมคิดสั้นเช่นนั้น ”

ในปี 1930 ฮีโรตะ ที่อายุ 53 แล้วได้ไปเป็นทูตที่รัสเซีย นายกฮามางูชิ โอซาชิ และผู้ใหญ่อีกหลายท่านได้ไปส่งที่สถานีโตเกียว ส่วนนายกฮามางูชิถูกคนขวาจัดทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บสาหัสด้วยเหตุผลที่ยอมลงนามการจำกัดแสนยานุภาพทางทหาร พวกเขาจัดเห็นว่าเป็นการก้าวก่ายอำนาจการบริหารของทหาร นายกที่อับโชคนี้ตายในปีต่อมา

ในปี 1933 มะทสึโอะเกะ โยสุเกะ ตัวแทนอำนาจลึทธิชาตของญี่ปุ่นได้เดินออกจากที่ประชุมสันนิบาตชาติในเจนีวา ที่ประชุมเห็นว่าพฤติกรรมของญี่ปุ่นในจีนไม่ถูกต้อง ประเทศสมาชิก 42 ต่อ 1 ในจำนวน 44 ประเทศ เห็นว่าญี่ปุ่นควรถอนออกไป (ตัวแทนไทยงดการออกเสียงในครั้งนั้น) เหตุการณ์ของโลกใกล้วิกฤติเข้าไพบูทุกขณะ

ในปี 1936 หลังเหตุการณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 1936 ที่มีนายทหารหนุ่มขวาจัดพันกว่าคนได้ก่อคดีสังหารขวัญสังหารรัฐมนตรีสำคัญ ๆ ไปหลายคนเพื่อยึดอำนาจและยุติลงด้วยความล้มเหลวแล้ว ฮีโรตะถูกผลักดันให้เข้ารับตำแหน่งนายกปกครองประเทศต่อไป คณะรัฐบาลของฮีโรตะ โคกิ ปกครองประเทศได้ประมาณหนึ่งปี หลายอย่างเป็นไปแบบตกบันไดพลอยโจน กระโจนเข้าสู่จักรวรรดินิยมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยไม่สามารถไปควบคุมทหารได้

คุณงามความดีชิ้นหนึ่งสมัยฮีโรตะคือ ได้ออกบัญญัติให้คนทั่วไปที่ได้บำเพ็ญประโยชน์อย่างมากต่อชาติบ้านเมือง มีโอกาสรับพระราชอิสยาภรณ์ชั้นเดียว

กับทหารและข้าราชการ คณะรัฐมนตรีของเขาได้ถูกบีบให้ลาออกก่อนเขามีโอกาสประกาศบัญญัตินี้ด้วยตัวเอง แต่เขาก็รู้สึกพอใจกับผลงานชิ้นนี้ จากนั้นเขาก็คิดจะใช้บั้นปลายชีวิตอย่างสงบ

โคโนเอะ ฟุมิมาโร (1891 - 1945 เขาถูกตั้งข้อหาอาชญากรรมสงครามชั้น A เขาชิงกินยาตายก่อนมีการพิจารณาโทษ) ที่ก่อตั้งรัฐบาลในปี 1937 ได้นำญี่ปุ่นถล่มเข้าสู่สงครามจีนญี่ปุ่นที่สู้รบกันนานถึง 8 ปี ต่อจากนั้น เมื่อคณะรัฐบาลโคโนเอะ ลาออกและโตโจ อิเดกิ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีก็ถล่มตัวเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สองเปิดศึกกับอเมริกาบุกทลวงไปทั่วทวีปเอเชียและในช่วงนั้นเอง (1942) ฮีโรตะ โคกิ ได้ถูกส่งมาเป็นทูตพิเศษประจำประเทศไทยอยู่ระยะหนึ่ง จากนั้นเขาแทบไม่ได้ทำอะไรออกหน้าออกตาเลย มันถึงยุคที่ประหารประหารด้วยอาวุธที่ร้ายแรงเชิงการทูตที่เขาคลังไคล้นั้นไม่มีความสำคัญอีกต่อไป เขาถูกโจมตีว่าในอดีตดำเนินการทูตที่ “ อ่อนแอ ” และแล้วสงครามก็ยุติลงด้วยความพ่ายแพ้ของญี่ปุ่นเอง ต่อมาในวันที่ 11 กันยายน 1945 มี 39 คนที่ต้องสงสัยว่าเป็นอาชญากรรมสงครามถูกประกาศรายชื่อ โตโจพยายามยิงตัวตายแต่ไม่สำเร็จถูกนำไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลสนามของอเมริกา ในวันที่ 12 สุธยาม่า อดีตรัฐมนตรี กระทรวงทหารบก ยิ่งกระสุนเข้าใส่หน้าอกตัวเอง 4 นัด ตายสมใจและอีกหลายต่อหลายคนปลิดชีพตัวได้ตั้งความตั้งใจ

ต่อมามีการจับกุมอาชญากรรมที่จัดเป็น A class 28 คน ซึ่งมีฮีโรตะรวมอยู่ด้วย ส่วนใหญ่มีโทษที่ร้ายแรง โทษของฮีโรตะคือ “ ใช้การทูตที่มีทหารหนุนหลังขยายอิทธิพลให้ได้มากที่สุด รู้แผนชั่วของทหารแต่ยังรู้เห็นเป็นใจ ”

ชิสุโอะ ภรรยาของฮีโรตะ โคกิ ได้ฆ่าตัวตายก่อนหน้ามีการตัดสินคดี ปรากฏว่า เมื่อมาซาโอะ ลูกชายของเขานำข่าวการตายของแม่มาให้เขาทราบ

ที่คุกสูงาโมะ (อยู่โตเกียว) เขาได้รับทราบด้วยความสงบนิ่ง ลูกชายถามเขาว่า “ หากเป็นการประหารชีวิตทำได้ไหม ” เขาตอบลูกว่า “ ไม่มีปัญหา ” ลูกชายบอกว่า “ เห็นบอกต้องเดินขึ้นบันได 13 ชั้น แผ่นกระดานที่ยืนจะหล่นลงไปทุกอย่างก็เรียบร้อย ” เขาตอบว่า “ ทราบแล้ว ” “ ตอนเดินขึ้นอย่าหกล้มนะพ่อ ” “ พ่อรู้ พ่อรู้ ”

ตอนเขาฟังจากหู ฟังที่ศาลทราบ ว่า ตัวเองจะถูกประหารแล้วได้หันไปยิ้มทักกับลูกสาว 2 คน ที่นั่งอยู่ในมุมนักษาวแล้วก็ลุกออกไป

ผลการตัดสินแพร่ออกไปมีการรณรงค์ช่วยลดโทษอิโรตะ เป็นจำคุกตลอดชีวิตแต่ไร้ผลฮานายามา พระที่นิมนต์มาสวดกล่อมให้จิตสงบนั้นไม่สามารถจะยั้งคะยอให้อิโรตะสั่งเสีย หรือเขียนอะไรไว้เป็นพิเศษ โตโจ มะทสึอิ โดยอิฮาร่า และทาเกฟูจิ ถูกประหารเป็นชุดแรก อิโรตะ โคกิ ถูกประหาร เมื่อเวลา 24.20 น. ของวันที่ 23 ธันวาคม 1948 วิฑูตอนเช้าวันที่ 24 ได้ออกข่าวไปทั่วประเทศ

ซิเงะมิตสึ มาโมรุ (1887 - 1957) ตัวแทนญี่ปุ่นลงนามในหนังสือยอมจำนนและต้องโทษอยู่ในทัศนสถาน เมื่อได้ยีนวิฑูประกาศการประหารชีวิตทั้ง 7 คน ได้แต่งบทกวีบทหนึ่งในรุ่งเช้าว่า

**MOKUMOKOTO
KOROSAREYUKUYA
SHIMONORYU**

แปลได้ความว่า

**ต่า่งนึ่งเจียบสงบ
ถูกประหารคนแล้วคนเล่า
ท่ามกลางหมอกยามดึก**

อิโรตะ โคกิ เคยกล่าวเสมอว่า “ รัฐธรรมนูญที่ร่างโดยคนโซชิวิ จะนำความพินาศมาสู่ญี่ปุ่น ” อิโรได้อิโรบุมี ที่เป็นคนสำคัญในการร่างรัฐธรรมนูญนี้ เป็นคนโซชิวิโดยเอาแบบอย่างรัฐธรรมนูญของเยอรมันมาใช้ ในรัฐธรรมนูญฉบับนั้นมีอยู่ว่า “ จักรพรรดิเป็นผู้ทรงปกครองทหารทั้งปวง ” ทหารจึงไม่ใช่สิ่งที่รัฐบาลจะไปแตะต้องได้ นายถูกลอบสังหารไปหลายคน เพราะริจะไปควบคุมทหารและแล้วทหารก็เติบโตภายใต้พระนามจักรพรรดิ สร้างจักรวรรดิญี่ปุ่นใหญ่โต และพังกินาศไปในที่สุด และรัฐธรรมนูญดังกล่าวก็ถูกยกเลิกไปเมื่อสงครามยุติลง